

Összefoglalás 2ZH: nyelv, érzelmek, személyiség, társadalom

Nyelv 1.

- A kommunikáció indirekt jelentősége (a másik ember mentális állapotának és intellektusának feltérképezése, nepotizmus, pletyka, önreklám)
- A Turing-teszt
- Szókincs mozgósítása: férfiaknál szerszám, jármű; nőknél gyümölcs (de: függ a tapasztalattól, pl. női autóversenyző)
- A lányok 24-36 hónapos korban több szót tudnak, de a fejlődés üteme olyan, mint a fiúknál (fiúk: 40 hónap környékén „szókincsrobbanás”)

Nyelv 2.

- Lányok: kifejezettebb nyelvtani túlszabályozás („go-goed”)
- Affiliált (nőkben dominánsan megértés és nem egyetértés!) és asszertív beszéd
- Monológ vs. Dialógus: lányoknál több a nyelvi „forduló”, ami dialógussá teszi a kommunikációt
- Pozitív társas jelzés: nőknél több, különösen (de nem kizárólag!), ha női partnerrel beszélnek (férfiaknál is több női beszélgető partner esetén)

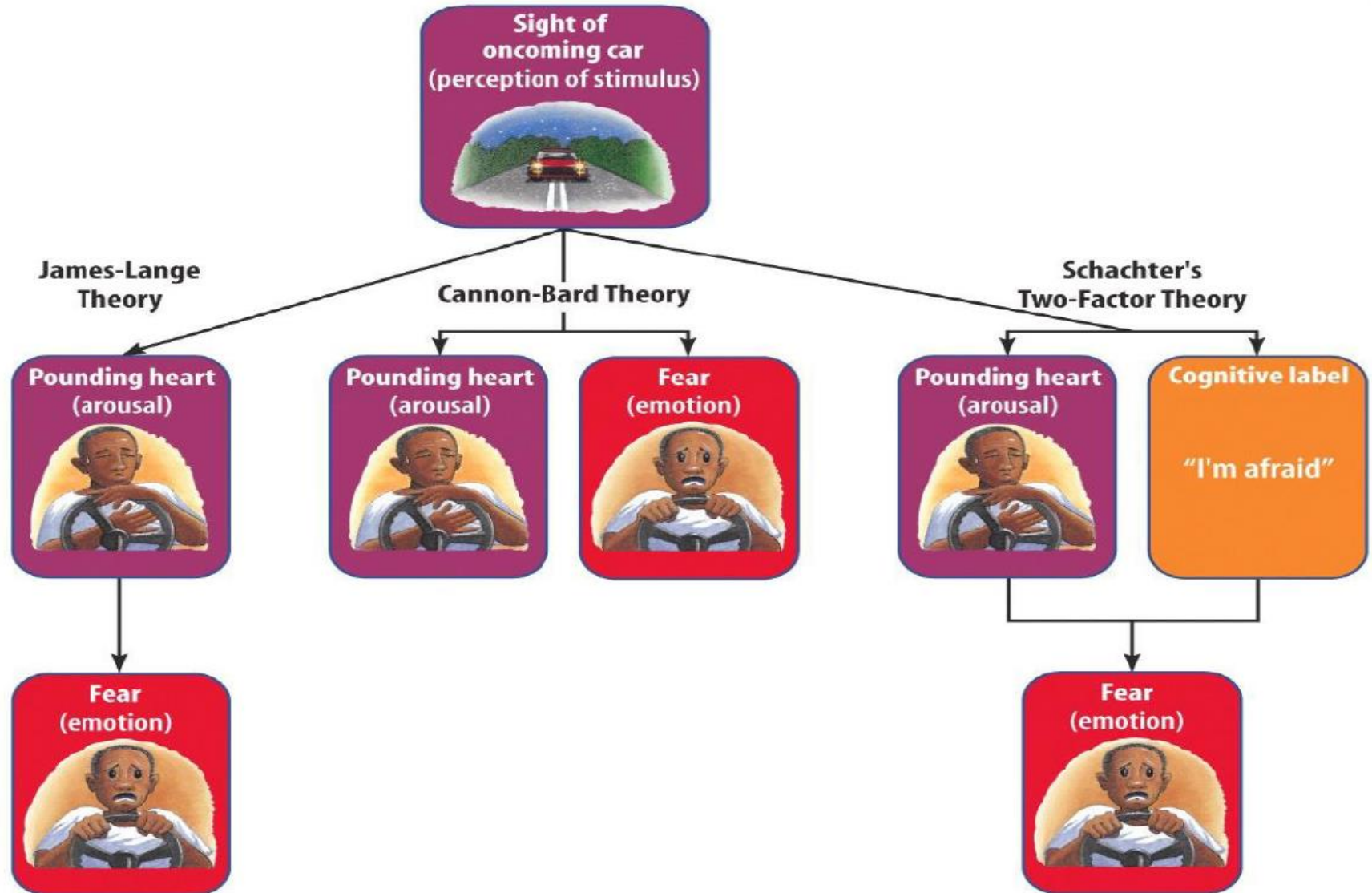
Nyelv 3.

- Férfiakra jellemző stílusjegyek: mennyiségi utalás (sok-kevés), ítélkezés, felszólítás, én-utalás (szerintem, nekem)
- Nőkre jellemző stílusjegyek: fokozó határozó (tényleg, valóban), érzelmi utalás, tagadás
- Kommunikáció:
Információátadás
hatalom bemutatása (pl. ki viccelhet és ki tegeződik, „csendőrpertu”)
konvenció (pl. ma a szülők többet szólítják keresztnevükön a gyerekeket, házastársak nem magázódnak)

Érzelmek 1.

- Vizsgálati módszer: *IAPS* (International Affective Picture System); rövid filmanyagok; önéletrajzi emlékezet; *Ekman-arcok* (alapérzelmelek); *mentalizáció* (komplex érzelmek, pl. szemekről)
- Az affektív tér fogalma: valencia, arousal
- Érzelemfelismerés: nők düh, undor, félelem felismerésében jobbak, kissé jobban mentalizálnak
- Érzelem és kogníció: *Zajonc*: az érzelmek kialakulásához nem kell kognitív kiértékelés (vs. *Lazarus*)
- Idegrendszer: *amygdala* (alapérzelmelek, kondicionálás); *homloklebeny belső része* (mentalizáció), *homloklebeny oldalsó része* (kognitív kiértékelés)

Érzelmek 2.

Érzelem 3.

- Nem verbális érzelemkifejezés: *nők* – mimika, szemkontaktus, testbeszéd, szociális mosoly; *férfiak* – távolságtartás, expanzió, „hümmögés”
- Stressz: férfiak direkt megküzdés (célorientált változás, irritabilitás), nőknél indirekt (pl. társas támasz keresése, szorongás, alacsony hangulati fekvés)
- Agresszió emberben: fizikai, verbális, indirekt (frusztráció-agresszió vs. veleszületett ösztön elméletek)
- Az agressziót befolyásoló hormonális tényezők: tesztoszteron, női ciklus alatti hormonális változások

Személyiség, társadalom 1.

- Típusok (kategóriák, pl. flegmatikus, szangvinikus, kolerikus) vs. vonások (jellegzetességek, pl. extraverzió, introverzió, neuroticitás) a személyiség leírásában
- Tesztek: *kérdőíves* (MMPI, Minnesota Multiphasic Personality Inventory), *projektív* (Rorschach, Tematikus Appercepció)
- Pszichoanalitikus emberkép (tudattalan ösztönkésztetések, örömeiv; részei - ösztön-Én, Én, felettes-Én)
- Behaviorista emberkép („üres lap”, tanulás, megerősítés és kioltás) – kiegészül a kognitív-szociális elméletekkel (belső reprezentációk és társak szerepe)
- Fenomenológiai, humanisztikus megközelítés (önmegvalósítás, egyéni kibontakozás, énkép, énídeál)

Személyiség, társadalom 2.

- Eltérések az életútban:

nők – nyugodtabb iskolai időszak, lassabb felívelés, stabilabb, fontosabbak a kapcsolatos és a munka közege

férfiak – több iskolai probléma (zavarok, pl. dyslexia!), gyorsabb felívelés, kihívás, autonómia, hatalom

- Szétválás: adjunktusi szint (férfi dominancia)

- Társadalmi tényezők kiemelkedő szerepe (a burkolt elvárásoktól, a vallási fundamentalizmusig és a törvényekig, pl. numerus clausus)